

MARIESTAD

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

Verksamhetsberättelse 2014

Folkhälsorådet

Mariestads kommun

Inledning

Folkhälsoarbetet i Mariestads kommun har varit riktat till hela befolkningen. Folkhälsorådet har prioriterat tidiga insatser till barn och ungdomar. Likaså har Folkhälsorådet drivit utvecklingen av sociala investeringsfonden. Första projektet "fullföljda studier" är nu igång.

I arbetet med folkhälsa och välfärdsutveckling samverkar kommunen med Hälso- och Sjukvårdsnämnden Östra Skaraborg genom ett politiskt styrt folkhälsoråd som verkar lokalt i Mariestads kommun. Samverkan styrs av ett lokalt avtal om folkhälsoarbetet 2012-2015.

Folkhälsorådet har drivit arbetet med att ta fram en folkhälsostrategi 2014-2017 för Mariestads vision 2030. Kommunfullmäktige beslutade i juni 2014 om en folkhälsostrategi 2014 -2017 för Mariestads kommun. Samtliga nämnder har upprättat en handlingsplan till folkhälsostrategin som följs upp varje år av kommunstyrelsen.

Sektor ledning har tagit fram en gemensam struktur för handlingsplan för folkhälsostrategi, tillgänglighets- och miljömålsarbete i Mariestads kommun.

Mariestads kommun har 2014 antagit en ny organisation för folkhälsoarbetet i kommunen. Folkhälsorådet och folkhälsorådets ledningsgrupp leder den övergripande utvecklingen av folkhälsoarbetet i kommunen.

Mariestad och Töreboda kommuner har ett gemensamt Brottsförebygganderåd. Det brottsförebyggande arbetet utgår från det gemensamma samverkansavtalet polis och Mariestad och Törebodas kommuner. Organisatoriskt lyder det brottsförebygganderådet under folkhälsoråden i de två kommunerna.

Folkhälsostrategi 2014-2017 för Mariestads Vision 2030

Hälso- och sjukvårdsnämnderna i Skaraborgs övergripande mål "Invånarna i Skaraborg ska ha bäst hälsa i Sverige år 2020" och nationella styrdokument utgör grunden för Folkhälsostrategin. Prioriterade målgrupper är barn, unga och personer med funktionsnedsättning för folkhälsoarbetet.

Mariestad kommuns folkhälsomål

Ledstjärna för folkhälsoarbete är Mariestads kommuns Vision 2030. Utifrån den har folkhälsomålet "**Friska och trygga kommuninvånare med den bästa livskvalitén**" satts.

För att folkhälsomålet effektivt ska kunna nås har tre prioriterade målområden utsetts:

- Delaktighet och inflytande
- Trygga och goda uppväxtvillkor
- Goda levnadsvanor

Delaktighet och inflytande i samhället

Delaktighet och inflytande i samhället är en av de mest grundläggande förutsättningarna för folkhälsan. Jämlika och jämställda livsvillkor, liksom social integration har betydelse för god hälsa och hållbar utveckling. Att känna sig trygg är en rättighet och en förutsättning för att kunna delta i samhällslivet.

- Attraktiva och trygga utomhusmiljöer.
- En trygg och säker kommun
- Öka seniorers möjlighet att själva forma och ta ansvar för en hälsosam ålderdom.

Uppföljning

Folkhälso- och trygghetsperspektivet i den fysiska samhällsplaneringen

I samverkan med utvecklingsenheten har folkhälsorådet utvecklat folkhälso- och trygghetsperspektivet i fysisk samhällsplanering. Folkhälsorådet har stöttat arbetet med att ta fram tillgänglighetsprogram och öka kunskapen om funktionshindersfrågor i projektet "Ett tillgängligare Mariestad" En föreläsning arrangerades i maj med Tomas Fogdö om att vara fysisk funktionshindrad och en tillgänglighetsvandring arrangerades i september.

Utveckla samverkan mellan organisationer, kommunen och Västra Götalandsregionen för ett ökat folkhälsoarbete

Nätverket "Livsstil och Hälsa" Folkhälsoenheten i Mariestad, Töreboda och Gullspångs kommuner, studieförbunden, Studieförbundet, Sensus, NBV, Bilda, Medborgarskolan, ABF och Vuxenskolan har haft fyra möten under året samverkat med andra aktörer. Samverkan med studieförbunden i Västra Götalands regions projekt "Kost och motion"

Ökad kunskap och fortbildning i kring Folkhälsa

Politiker och tjänstemän från Mariestads kommun och HSN 10 har deltagit på folkhälsokonferenser i Västra Götalandsregionen bl.a. " Strategidag Socioekonomi".

Brottsförebyggande arbete

Brottsförebyggande rådet i Töreboda och Mariestad är en tvärssektoriell arbetsgrupp med representanter från Polisen, Socialförvaltningen, Barn- och utbildnings- förvaltningen, Kommunalteknik MTG, kommunledningskontoret. Organisatoriskt lyder det brottsförebyggande rådet under folkhälsoråden i de två kommunerna. En styrgrupp är tillsatt som består av två ledamöter från respektive folkhälsoråd, denna styrgrupp fungerar som en länk mellan folkhälsoråden och arbetsgruppen.

Arbetet har genomförts utifrån samverkansavtalet kommun-polis 2014 fokusområden har varit: Våld i nära relation, Ungdomar i riskzon och unga kriminella, Yrkes- och livsstilskriminella, Trafikbrott och trafik som störande element. För mer information se uppföljning av samverkansavtal kommun-polis 2014.

Seniormässa " Man har ju alla åldrar i sig"

Den 3 september 2014 arrangerade Pensionärsorganisationerna (PRO, SKPF, SPF, SPRF och RPG) i samarbetet Folkhälsorådet och kommunen seniormässan. Professor Sten Iwarsson föreläste " 60 skäl att hålla igång efter 60" med mycket humoristiska inslag. Det var ca 40

utställare på mässan. Mässan lockade ca 600-700 personer och många av dessa deltog i tipspromenad och lotterier.

Peppar Peppar äldresäkerhetsdag den 1 oktober

En härlig dag i solskenet på Nya torget i Mariestad mellan kl. 09.00 – 14.00.

Pensionärsorganisationer, Vård- och Omsorgsavdelningen arrangerade äldresäkerhetsdagen. En strid ström av pensionärer kom för att få lite information, gå tipspromenad och prata lite över en kopp kaffe. Tema fallolyckor. Fixar- Anders gav råd och tips. Försäljning av halkskydd/broddar i samarbete med Apoteket. Ljuspluggar/nattlampor till alla som deltog på tipspromenaden

Trygg och säker informations aktiviteter:

Säkerhets 5:an, Trafikkalender till alla elever i åk f-6. Säker mörkertrafik i samarbete med Räddningstjänsten mm.

Hjärt-och lungräddning (HRL) högstadiet.

Grundskolan utbildar alla elever i HLR. HLR-dockor används i utbildningen i åk 9. Medel till inköp av HRL dockor för alla grundskolor i kommunen. Högelidskolan ansvarar för HRL dockorna som lånas ut till övriga skolor.

Barn och ungas uppväxtvillkor

Förhållanden under uppväxten får konsekvenser långt fram i livet. I barndomen grundläggs förutsättningar för god psykisk och fysisk hälsa.

- Trygga och goda uppväxtvillkor för barn och ungdomar i familjen och på fritiden.
- En trygg och hälsofrämjande skol- och förskolemiljö som syftar till att långsiktigt främja elevernas fysisk och psykiska hälsa
- Senarelägga debuten och minska bruket av, alkohol narkotika, dopning, tobak och spel bland ungdomar

Uppföljning

Sociala investeringar

Första projektet "Fullföljda studier" är nu igång med medel från kommunens "Sociala investeringsfond". Kommunfullmäktige antog 2012 riktlinjer för Mariestads kommuns "Sociala investeringsfond". Folkhälsorådet och Kommunstyrelsen har avsatt medel till den sociala investeringsfonden 2014. Syftet med den sociala investeringsfonden är att, genom hälsofrämjande och förebyggande arbete och tidiga insatser för barn och unga, bryta negativa händelseförlopp i ett tidigt skede.

Två personer har deltagit i utbildningen "socioekonomiska beräkningar" för att stärka arbetet med sociala investeringar.

Sommarkollo 2014

Sommarkollo har i år bedrivits i fritidsgårdarnas regi under två sommarveckor på Karlsholme folkpark med ekonomisk finansiering av folkhälsorådet.

Sommarkollot som är ett samarbetsprojekt mellan fritidsgårdarna, folkhälsorådet och Karlsholme folkpark vänder sig till barn i årskurs 4, 5 och 6 som inte är inskrivna i kommunens skolbarnomsorg. Sommarkollot är en dagkoloniverksamhet mellan 10.00 - 16.00 och i år har verksamheten bedrivits under tiden 16-27 juni, totalt 9 dagar. 15 barn i åldern 10-12 år har deltagit i året sommarkollo. Det var ca 60 anmälningar. Deltagaravgiften var 350 kr/deltagare.

Hälsofrämjande skolutveckling

Följande skolor/förskolor har beviljats medel för hälsofrämjande skolutveckling:

Vadsbogymnasiet 4-årsprogrammet och Barn- och fritidsprogrammet- Gemensamt projekt kring hälsa, fysisk aktivitet och kost.

Kronoparksskolan- Hälsovecka- goda frukostvanor hos eleverna

Flitiga Lisans skola Aktivitetsdag med olika föreningar för en god fysisk och psykisk hälsa

Lockerudsskolan -Arrangera en mångkulturell dag tillsammans med Leksbergs fritidshem v.44 hälsoveckor mm.

Förskolan – Fortbildnings kring pedagogiskametoder för ökad fysisk aktivitet i förskolan

Samtliga skolor har genomfört eller genomför aktiviteterna som de beviljats medel för läsåret 2014/2015.

Förvaltningsövergripande Drog- och Alkohol Samverkan

Arbetsgruppen "FÖDAS" (Förvaltningsövergripande Drog- och Alkohol Samverkan) arbetade under året vidare med representanter från skolan, socialtjänsten, folkhälsoenheten polisen. FÖDAS gruppen har arrangerat samverkansmöte " Hur arbetar vi tillsammans för att minska användningen av alkohol och droger bland ungdomar, Information till föräldrar och personal på högstadiet och gymnasiet om droger.

"FÖDAS"-gruppen gjorde ett brevutskick till alla föräldrar i åk 7-9. Syftet var att förmedla kunskap kring våra ungdomar och alkohol och informera om ungdomsmottagningen för tonårsföräldrar. Gemensam avsändare var barn- och ungdomsenheten på socialtjänsten, polisen, skolan samt folkhälsoenheten.

Insatser mot langning- Tänk Om Västra Götaland

Mariestads kommun medverkade i stora langningskampanjen i Västra Götaland som är ett samarbete mellan Länsstyrelsen, kommunerna, Polisen och Folkhälsoenheten Skaraborg. Brevutskick/vykort till alla som fyllde 20 år (ca 300 personer) under året och bor i Mariestads kommun om att inte köpa alkohol till syskon och kompisar under 20 år. Budskapet "Tänk Om" har funnit med i bioreklam, trafikreklam på bussar, tipsa polisen om langning mm.

Informationsinsatser mot droger(cannabis/spice)

Folkhälsorådet, Folkhälsoenheten Skaraborg har samarbetet med SF bio med information mot cannabis i Bioreklam på SF-biografer i Skaraborg under året.

Dopningsfritt Skaraborg

Mariestads kommun medverkar i Dopningsfritt Skaraborg som är ett samarbete mellan Skaraborgs kommuner, träningsanläggningar, polisen och Folkhälsoenheten Skaraborg. Drygt 50 träningsanläggningar i Skaraborgs 15 kommuner ingår i samarbetet.

Goda Levnadsvanor

Var och en ska ges förutsättningar att ta ansvar för sin hälsa. Hälsa och livsstil påverkas till stor del av samhällets sociala, ekonomiska, miljömässiga och kulturella förhållanden.

- Skapa förutsättningar för en aktiv och stimulerade fritid
- Skapa förutsättningar för en god psykisk och fysisk hälsa
- Främja goda/sunda matvanor och fysisk aktivitet

Uppföljning

Utbildning psykisk ohälsa-suicidprevention

Folkhälsoråden i MTG har under hösten arrangerar en fördjupningsutbildning i tre delar om psykisk ohälsa-suicid för personal från elevhälsan, ungdomsmottagning, Individ- och familjeomsorgen, Fritid, Vård och Omsorg. Det var 30 personer från Mariestads kommun som deltog.

Livsstilsdag åk 8

Samtliga elever (åk 8) har klassvis deltagit i en livsstilsdag under höstterminen och vårterminen. Eleverna har under en förmiddag i smågrupper fått träffa en dietist samt personal från Folk tandvården och ungdomsmottagningen. Ämnen som diskuterats har varit vad och hur man bör äta för att må bra men också hur man kan skydda sina tänder från erosionsskador och kariesangrepp. Ungdomsmottagningen har genom värderingsövningar samtalat med eleverna kring områden som vänskap, relationer och kärlek samt visat ungdomsmottagningens lokaler.

Parkloppet för barn

Stöttat parkloppet våren för barn som arrangeras av MAIF.

Skolmåltiden- grundskoleelevers matvanor

De fem kommunerna i östra Skaraborg Mariestad, Töreboda, Skövde, Tibro och Hjo ingår sedan några år i tillbaka i nätverket KNÖS (Kost Nätverk Östra Skaraborg) och Skolmatsakademien Västra Götaland.

Munhälsoprojekt seniorer

Mariestads kommun har projektanställt en tandhygienist i 3 år. Tandhygienisten är en resurs i munhälsofrågor för personer över 65 år samt berörd personal. Målgrupperna är friska oberoende personer, sköra personer som börjar få svårigheter att klara sin vardag eller

personer som är beroende av andra för att klara den dagliga tillvaron och ofta har kommunala insatser. Tandhygienist anställd i kommun (TAIK) deltar i folkhälsoarbetet genom informationsinsatser om munhälsa och tandvårdsstöd riktat till åldersgruppen 65+.

Föreläsning om äldres hälsa

Mariestads Finska Förening arrangerade en föreläsning för om äldres om hälsa och välbefinnande med fokus på de förebyggande egeninsatserna. Föreläsare Doktor Tapani Kiminkinen från Finland.

Ekonomisk redovisning

Folkhälsorådets budget är 712 115 kronor. Hälsa- och sjukvårdsnämnden Östra Skaraborg och Mariestads kommun har beslutat att avsätta 15 kronor per invånare.

Intäkter	Budget	Utfall
Mariestads kommun	356 000 kr	356 000
Hälsa- och Sjukvårdsnämnden Östra Skaraborg	356 115 kr	356 115
Kostnader		
Delaktighet och inflytande i samhället	100 000 kr	72 808
Goda Levnadsvanor	112 000 kr	60 063
<u>Barns och ungas uppväxtvillkor</u>	<u>500 000 kr</u>	<u>574 892</u>
Summa	712 115 kr	707 763

Resultat 4 352 kr

Återbetalning av ej förbrukande medel 50% av 4352 kr dvs. 2176 kronor till Hälsa- och sjukvårdsnämnden Östra Skaraborg.

Bilaga: Organisation av Folkhälsoarbetet

Folkhälsoråd

Folkhälsorådet i Mariestad är ett politiskt samverkansorgan med politiker från kommunen och hälso- och sjukvårdsnämnden. Ramarna för ansvar och samverkan styrs av ett samverkansavtal mellan Mariestads kommun och Västra Götalandsregionens Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) Östra Skaraborg.

Johan Abrahamsson (m)	Ordförande	(Kommunstyrelsen)
Christer Dalvik (map)	Ledamot	(Kommunstyrelsen)
Marianne Kellquist (s)	Ledamot	(Kommunstyrelsen)
Anette Karlsson (m)	Ledamot	(Barn och utbildningsnämnden)
Sture Pettersson (s)	Ledamot	(Barn och utbildningsnämnden)
Björn Fagerlund (m)	Ledamot	(Socialnämnden)
Janne Jansson (s)	Ledamot	(Socialnämnden)
Åsa Olsson (v)	Vice ordförande	(Hälso- och sjukvårdsnämnden 10)
Anitha Welander (m)	Ledamot	(Hälso- och sjukvårdsnämnden 10)
Maria Vaziri	chef sektor ledning	Sektor ledning
Gunilla Carlsson	Folkhälsoplanerare	Folkhälsoenheten

Ledningsgrupp

Folkhälsorådets ledningsgrupp, fungerar som en länk mellan politiker och tjänstemän i folkhälsofrågor. Syftet med ledningsgruppen är att förbättra samverkan mellan kommunala förvaltningar och primärvård. Gruppen verkar också för att skapa samverkan med andra aktörer inom t.ex. näringsliv, föreningar och andra frivilligorganisationer.

Ledamöter

Maria Vaziri, sektor ledning
Anna-Karin Yseús, sektor utbildning
Anette Karlsson, sektor stöd och omsorg
Kristofer Svensson, sektor samhällsbyggnad
Ann-Marie Furustam, Mariestads Vårdcentral
Christina Hassel-Gustafsson, Folk tandvården Mariestad
Gunilla Carlsson, Folkhälsoenheten Skaraborg

Brottsförebyggande rådet i Mariestad och Törebodas kommuner

Brottsförebyggande rådet i Töreboda och Mariestad är en tvärsektoriell arbetsgrupp med representanter från Polis, Kriminalvården, Socialförvaltning, Barn- och utbildningsförvaltningen, Kommunalteknik MTG, Näringslivet, Bostadsbolag och kommunledningskontoret.

Organisatoriskt lyder det brottsförebyggande rådet under folkhälsoråden i de två kommunerna.

En styrgrupp leder arbetet som består av två ledamöter från respektive folkhälsoråd.

Styrgruppen fungerar som en länk mellan folkhälsoråden och arbetsgruppen.

Det brottsförebyggande arbetet utgår från det gemensamma samverkansavtalet polis och Mariestad och Törebodas kommuner